

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНИЙ ІНСТИТУТ – НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАСІННЄЗНАВСТВА ТА СОРТОВИВЧЕННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

20 Аграрні науки та продовольство
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

201 Агрономія
(код та найменування спеціальності)

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА
ПРОГРАМА**

«Селекція і насінництво
сільськогосподарських культур»
(назва освітньої програми)

Робоча програма «Філософія» для аспірантів спеціальності 201
«Агрономія»

Розробники програми:

Сидоренко О.П. – кандидат філософських наук, професор, завідувач
кафедри філософії, історії і політології

Чебан О.М. – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії,
історії і політології

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні Вченої ради СГІ –
НЦНС

Протокол № 4 від 22 травня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання	
Кількість кредитів-4	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	Обов'язкова		
Модулів - 2		Рік підготовки:		
Змістових модулів- 2	Спеціальність 201 Агрономія	1-й,	1-й,	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр		
денна		заочна	1-й	1-й,
КР-2			Лекції	
Загальна кількість годин			30 годин.	10 години
120		120	Практичні, семінарські 30 годин 4 години	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 4 самостійної роботи студента - 4		Лабораторні		
		Самостійна робота		
		60	76	
		Індивідуальні завдання		
		Вид контролю:		
		1 семестр 1 – іспит	1 семестр 1 – іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія» є формування у студентів наукового світогляду, вмінь використовувати знання для аналізу і оцінки сучасних соціальних процесів, творчого використання його в подальшій науковій та педагогічній діяльності.

У результаті вивчення курсу аспірант повинен:

знати основні теоретичні положення, вузлові проблеми усіх тем програми; визначення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, гносеології та епістемології, соціальної філософії, філософії культури, техніки, науки; добре орієнтуватись в першоджерелах та основній філософській літературі;

вміти синтезувати набуті знання із фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття; застосовувати набуті знання при аналізі реалій сучасного суцільного буття; формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	ус	у тому числі				ус	у тому числі			
		лек	п	інд	с.р		лек	лаб	інд	с.р
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
Тема 1. Філософія Стародавнього світу. Зародження основних парадигм філософствування	8	2	4		8		2			5
Тема 2. Характерні риси філософії Середньовіччя та Відродження	8	2	2		4					5
Тема 3. Розробка наукових методів в епоху Нового часу	8	2	2		4		2	2		5
Тема 4. Виникнення неklasичних філософських вчень в ХІХ ст. Марксизм. Філософія життя, екзистенціалізм, психоаналіз	8	2	4		4		2			5
Тема 5. Філософська думка в Україні	8	2	2		4					5
Тема 6. Світова філософія ХХ століття	8	2			4					5
Тема 7. Філософський зміст проблеми буття	8	2	2		4					5
Тема 8. Проблема людини у філософії	8	2	2		4					5
Тема 9. Духовні виміри буття людини. Свідоме і несвідоме	8	2	2		-					5
Тема 10. Проблема свободи людини у філософії.	8	2	2		4					5
Тема 11. Діалектика, як система знань про розвиток і метод пізнання	8	2	2		4		2	2		5
Тема 12. Сучасні проблеми розвитку суспільства	8	2	2		4					5
Тема 13. Філософія історії	8	2	2		4					5
Тема 14. Проблеми сучасної культури суспільства і особистості	8	2	2		4					6
Тема 15. Особистість у вимірах філософського аналізу	8	2	2		4		2			5
Разом	120	30	30		60		10	4		76

4. Теми семінарських/лабораторних/практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1	Тема 1. Філософія Стародавнього світу. Зародження основних парадигм філософствування	2	
2	Тема 2. Характерні риси філософії Середньовіччя та Відродження	2	
3	Тема 3. Розробка наукових методів в епоху Нового часу	2	2
4	Тема 4. Виникнення некласичних філософських вчень в ХІХ ст. Марксизм. Філософія життя, екзистенціалізм, психоаналіз	2	
5.	Тема 5. Філософська думка в Україні	2	
6.	Тема 6. Світова філософія ХХ століття	2	
7.	Тема 7. Філософський зміст проблеми буття	2	
8.	Тема 8. Проблема людини у філософії	2	
9.	Тема 9. Духовні виміри буття людини. Свідоме і несвідоме	2	
10.	Тема 10. Проблема свободи людини у філософії.	2	
11.	Тема 11. Діалектика, як система знань про розвиток і метод пізнання	2	2
12.	Тема 12. Сучасні проблеми розвитку суспільства	2	
13.	Тема 13. Філософія історії	2	
14.	Тема 14. Проблеми сучасної культури суспільства і особистості	2	
15.	Тема 15. Особистість у вимірах філософського аналізу	2	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1	Тема 1. Філософія Стародавнього світу. Зародження основних парадигм філософствування	4	
2	Тема 2. Характерні риси філософії Середньовіччя та Відродження	4	
3	Тема 3. Розробка наукових методів в епоху Нового часу	4	
4	Тема 4. Виникнення некласичних філософських вчень в ХІХ ст. Марксизм. Філософія життя, екзистенціалізм, психоаналіз	4	
5.	Тема 5. Філософська думка в Україні	4	
6.	Тема 6. Світова філософія ХХ століття	4	
7.	Тема 7. Філософський зміст проблеми буття	4	
8.	Тема 8. Проблема людини у філософії	4	
9.	Тема 9. Духовні виміри буття людини. Свідоме і несвідоме	4	
10.	Тема 10. Проблема свободи людини у філософії.	4	
11.	Тема 11. Діалектика, як система знань про розвиток і метод пізнання	4	
12.	Тема 12. Сучасні проблеми розвитку суспільства	4	
13.	Тема 13. Філософія історії	4	
14.	Тема 14. Проблеми сучасної культури	4	
15.	Тема 15. Особистість у вимірах філософського аналізу	4	

6. Індивідуальні завдання

Орієнтований перелік тем рефератів

1. Міфологія і філософія.
2. Філософія і релігія.
3. Філософія і мистецтво.
4. Проблема методів філософії.
5. Морально-етична проблематика в філософії конфуціанства.
6. Космологія і натурфілософія Стародавньої Греції.
7. Антропологічна проблематика філософії Сократа.
8. Вчення Платона про державу і суспільство.
9. Проблеми логіки і теорії пізнання в філософії Арістотеля.
10. Філософія еллінізму: школи, ідеї, постаті.
11. Філософія Августина Блаженого.
12. Опозиція номіналізму і реалізму в Середньовічній філософії.
13. Фома Аквінський: вчення про людину.
14. Антропоцентризм і гуманізм філософії Відродження.
15. Проблема методів наукового пізнання в філософії Ф. Бекона і Р. Декарта.
16. Аналітична філософія: основні ідеї та проблеми.
17. Т. Гоббс про суспільство і державу.
18. Дж. Локк про суб'єкт пізнання і активність мислення.
19. Монадологія Г. Лейбніца: основні ідеї та принципи.
20. Соціальна філософія французького Просвітництва.
21. Етична теорія І.Канта.
22. Діалектика та філософія історії Г.Гегеля.
23. Й.Фіхте про призначення вченого і людини.
24. Антропологічний принцип філософії Л.Фейербаха.
25. Філософія світової волі (А.Шопенгауер).
26. Філософія нігілізму Ф.Ніцше.
27. Концепція людини С.К'єркегора.
28. Критика інтелекту і раціонального пізнання в філософії А.Бергсона.
29. Прагматизм і проблема істини.
30. Проблема людини в філософії К.Маркса.
31. Матеріалістичне розуміння історії.
32. Діалектика природи в роботах Ф.Енгельса.
33. Проблеми та постаті в філософії життя.
34. Феноменологія Е.Гуссерля.
35. М.Вебер про інтуїтивізм та натуралізм в гуманітарному знанні.
36. Неопозитивізм і постпозитивізм: основні ідеї та принципи.
37. Проблеми методів наукового пізнання в критичному раціоналізмі.
38. Розробка методів пізнання у неокантіанстві.
39. Проблема «розуміння» і герменевтика.

40. Проблема субекта в структурній антропології К.Леві-Строса.
41. Людина і несвідоме в філософії фрейдизму.
42. «Повстання мас» Х.Ортеги-і –Гассета і християнський еволюціонізм П.Тейяра де Шардена.
43. Моністичні і плюралістичні концепції буття.
44. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки буття, руху і розвитку.
45. Людина і свобода в філософії екзистенціалізму.
46. Суспільство як система.
47. Проблема тотожності буття і мислення.
48. Пізнання як процес.
49. Проблема істини у філософії.
50. Мова і мислення.
51. Рівні, форми і методи наукового пізнання.
52. Соціальне і гуманітарне пізнання.
53. Формаційний та цивілізаційний підходи до розуміння суспільного розвитку.
54. Суспільство і природа.
55. Проблема взаємозв'язку соціального простору і соціального часу.
56. Особистість і суспільство.
57. Особистість і культура.
58. Особистість і влада.
59. Основні проблеми філософії техніки.
60. Місце техніки в духовній культурі суспільства.
61. Людина в інформаційно-технічному суспільстві.
62. Філософські проблеми сучасної біології.
63. Глобальні виклики сучасності і майбутнє цивілізації.
64. Г.С. Сковорода та його філософія.
65. Творчість- конструктивний принцип пізнання.
66. Синергетика і філософія: проблеми взаємовідношення.
67. Морально-етичні аспекти діяльності вченого.
68. Філософія і наука.
69. Творча суб'єктивність людини в персоналізмі.
70. Духовність і проблема сенсу життя.
71. Філософські концепції культури.
72. Культура і суспільство.
73. Культура і цивілізація.
74. Схід-Захід: цивілізаційні типи.
75. Сучасна комунікативна філософія: основні ідеї, проблеми.

7. Методи навчання

Вивчення курсу включає наступні види учбової роботи: лекції, семінари, консультації, контрольні роботи, реферат, самостійну роботу. Тестові завдання, індивідуальні міні тренінг-курси. В учбовому процесі передбачені активні і

інтерактивні форми проведення занять (ділові ігри, аналіз конкретних ситуацій, розгляд кейсів).

8. Методи контролю

Методами контролю знань аспірантів є:

- 1) усні опитування на семінарських заняттях;
- 2) письмові контрольні роботи;
- 3) тестові завдання;
- 4) перевірка самостійної роботи;
- 5) перевірка рефератів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незараховано
1-34	F		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Аристотель Метафізика. Філософія науки. Хрестоматійні матеріали / за ред. Сторожук С.В. та інш., Івано- Франківськ, 2018. С. 26-30.
2. Аристотель. Нікомахова етика. К.: Аквілон-плюс, 2002. 480 с.
3. Бергсон А. Творческая эволюция. Філософія науки. Хрестоматійні матеріали / за ред.Сторожук С.В. та інш., Івано- Франківськ, 2018. С.133-175.
4. Бердяев М. О. Філософія свободи //Бердяев Н. А. Философия свободы. Смысл творчества. М., 1989.522 с.
5. Бекон Ф. Новый Органон. Соч. в 2-х т. Т. 2. М., 1972. 365с.
6. Вебер М. Протестанська етика і дух капіталізму. Избр. произведения. М., 1990. 216 с.
7. Вернадський В. Про науковий світогляд. Філософія науки. Хрестоматійні матеріали. / за ред. Сторожук С.В. та ін., Івано- Франківськ, 2018 С.279-290.
8. Возняк Т. Що є істина? Філософія науки. Хрестоматійні матеріали. Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 197-202.
9. Гегель Г.Ф. Енциклопедія філософських наук.//Гегель. Энциклопедия философских наук. Т. 1. Наука логики. М., 1974. 452 с.

10. Гуссерль Е. Формальна і трансцендентальна логіка. //Читанка з історії філософії. В 6-ти книгах. Книга VI. Зарубіжна філософія ХХ ст. Київ, 1993.
11. Декарт Р. Начала філософії //Антологія мирової філософії. В 4-х т. Т. 3. М., 1970. 760 с.
12. Дильтей В. Типи світогляду і уявлення їх у метафізичних системах. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення. К.: Знання, 2009. С. 150-162.
13. Драгоманов М. Чудацькі думки про українську національну справу. Вибране. К., 1991. 137 с.
14. Камю А. Бунтівна людина. Вибрані твори. Х.: Фоліо, 1997. Т. 3. Есе. С. 181-438.
15. Камю А. Міф про Сізіфа. Есе про абсурд. Читанка з історії філософії / За ред. Г. Волинки. К.: Довіра, 1993. Кн. 6. Зарубіжна філософія ХХ ст. С. 139-144.
16. Кант І. К вечному миру. Філософія науки.. Хрестоматійні матеріали / за ред. Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 310-330.
17. Кант І. Прологомени ко всякой будущей метафизике, могущей появиться как наука. Антологія мирової філософії. М.: Мысль, 1971. Т. 3. 760 с.
18. Кант І. Критика практичного розуму. К.: Юніверс, 2004. 240 с.
19. Кониський Г. Загальна філософія поділена на чотири відділи. Відділ “Моральна філософія або етика”//Твори в 2-х т. Т. 1. К., 1990.
20. Кузанський М. Про вчене незнання //Соч. в 2-х т. Т. 1. М., 1979. 289 с.
21. Кун Т. Структура научних революцій. М., 1977. 320 с.
22. Лейбніц Г.-В. Монадологія. //Соч. в 6-ти тт. Т. 1. М., 1983. 200 с.
23. Ніцше Ф. Так говорив Заратустра. Москва, 1991. 331 с.
24. Ортега-і-Гассет Х. Нові симптоми. //Читанка в історії філософії. Книга VI. Зарубіжна філософія ХХ століття. Київ, 1993.
25. Платон. Банкет. Тімей. //Читанка з історії філософії. Книга I. Філософія Стародавнього світу. Київ, 1992. 576 с.
26. Поппер К. Логика и рост научного познания. Київ, 1983. 256 с.
27. Сартр Ж.-П. Екзистенціалізм- це гуманізм. //Читанка з історії філософії. Книга VI. Зарубіжна філософія ХХ століття. Київ, 1993.

Допоміжна

1. Добронравова І.С. Практична філософія науки. Збірка наукових праць. Суми: Університетська книга. 2018. 255 с.
2. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін К. : Центр навч. літ., 2014. 212 с
3. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. К.: КНТ, 2016. 396 с.
4. Копнін П. Гносеологічні та логічні основи науки // Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. Л.В. Губерського. К.: Знання, 2012. С. 334 – 343.

5. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навчальний посібник. Київ, Лібра, 2004. 344 с.
6. Ратніков В. С. Основи філософії науки і філософії техніки. Вінниця : ВНТУ, 2012. 230 с.
7. Філософія науки: навч. посібник. Вид 2-ге, перероб і доп. Івано-Франківськ. 2018. 495с
8. Філософія науки : підручник/ за ред. І. С. Добронравової. Київ: Київський університет, 2018. 255 с.
9. Філософія науки:навчальний посібник/ за ред. С.В. Сторожук. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2019. 420с.
10. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с
11. Філософія: Навчальний посібник / І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, І.В. Бойченко та ін.; за ред. І.Ф. Надольного. Київ, Вікар, 2006. 624 с.
12. Філософський енциклопедичний словник / ред. кол.: В.І Шинкарук та ін. К.: Абрис, 2002. 742 с.
13. Філософія і методологія сучасної науки. Підручник / В.І. Штанько. Харків, 2017. 177с
- 14.** Шинкарук В. Діалектика: традиційний і нові підходи. Філософія науки: навч. посіб. Вид 2-ге. перероб. і доп. Івано-Франківськ, 2018. С.239-246.